

PROTOKÓŁ Z KONTROLI PROCEDURY ZLECENIA PRZEZ GMINĘ MIASTO KOSZALIN ZADANIA - ODŁAWIANIE DZIKICH ZWIERZĄT Z TERENU MIASTA KOSZALINA I WYDATKOWANIE ŚRODKÓW NA TEN CEL W LATACH 2018 – 2020

1. Jednostka kontrolowana – Wydział Środowiska, Referat Ochrony Środowiska
2. Przedstawiciel kontrolowanej jednostki – inspektor Janusz Śniezek
3. Siedziba: Koszalin, ul. Mickiewicza 26

Kontrolujący:

1. Błażej Papiernik – Radny Rady Miejskiej, kierownik zespołu kontrolnego, upoważnienie z dn. 6.05.2021 r.
2. Żaneta Kwapisz – Radna Rady Miejskiej - upoważnienie z dn. 6.05.2021 r.
3. Bogumiła Tiece - Radna Rady Miejskiej - upoważnienie z dn. 6.05.2021 r.
4. Oliwia Skórka - Radna Rady Miejskiej - upoważnienie z dn. 6.05.2021 r.

Podstawa prawna:

- Uchwała Nr XXVI/440/2020 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 17.12.2020 r. w sprawie przyjęcia planu pracy, tematyki oraz terminarza posiedzeń Rady Miejskiej i Komisji Rady Miejskiej w Koszalinie na 2021 rok;
- Uchwała Nr XXVI/441/2020 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 17.12.2020 r. w sprawie zatwierdzenia planu pracy Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej w Koszalinie na 2021 rok;

Czas kontroli:

Od 1 czerwca do 30 września 2021 r.

Cel kontroli:

Celem kontroli było dokonanie oceny prawidłowości, rzetelności i celowości procedury zlecenia przez Gminę Miasto Koszalin zadania - odławianie dzikich zwierząt z terenu miasta Koszalina i wydatkowanie środków na ten cel w latach 2018 – 2020.

Analiza dokumentów

Zaplanowana przez Komisję Rewizyjną Rady Miejskiej w Koszalinie kontrola zlecenia przez Gminę Miasto Koszalin zadania: odławiania dzikich zwierząt z terenu miasta Koszalina i wydatkowania środków finansowych na ten cel w latach 2018 – 2020, została ograniczona do przedziału czasowego: od dnia 1 czerwca 2019 r. do dnia 31 grudnia 2020 r. Skrócenie czasookresu kontroli dokonano na wniosek pracowników Wydziału Środowiska, którzy uzasadnili tę propozycję przeprowadzonymi i zakończonymi w II kwartale 2019 r. czynnościami kontrolnymi Najwyższej Izby Kontroli (NIK) Delegatura w Szczecinie. Przedmiotem kontroli NIK były także sprawy: „postępowania ze zwierzętami wolno żyjącymi (dzikimi) na terenie miasta w okresie od dnia 1 stycznia 2017 do dnia 31 marca 2019 r.” W związku z tym, że okresy objęte kontrolą pokrywały się częściowo, zespół kontrolny po uzyskanych wyjaśnieniach przychylił się do wniosku i ograniczył weryfikację dokumentów do okresu nieobjętego uprzednio zakończoną kontrolą tj. od dnia 1 czerwca 2019 r. do dnia 31 grudnia 2020 r.

Kontrolą objęte zostały zadania Referatu II Wydziału Środowiska Urzędu Miejskiego w Koszalinie, którego Dyrektorem jest Pani Agnieszka Kunz, a Kierownikiem II Referatu (Ochrony Środowiska) jest Pani Agnieszka Kamyno. Obowiązki w zakresie postępowania ze zwierzętami wolno żyjącymi są przypisane dwóm pracownikom: inspektorowi Januszowi Śniezkowi oraz częściowo starszemu specjalście Pani Marcie Kołodziejczyk.

Pierwsze spotkanie miało miejsce 10 czerwca 2020 r. w Wydziale Środowiska UM Koszalin. Tego dnia Zespół spotkał się z p. Januszem Śnieżkiem (Inspektor, Referat Ochrony Środowiska, sprawy dot. zwierząt) w celu przedstawienia wstępnych zagadnień kontroli.

Do najbardziej istotnych zagadnień objętych szczegółową lustracją zespół kontrolny zaliczył m.in. pełny wgląd do następującej dokumentacji:

1. Umów zawartych przez Prezydenta Miasta Koszalina z podmiotami wykonującymi interwencje do zwierząt wolno żyjących tzw. „dzikich” w okresie od dnia 1 czerwca 2019 r. do dnia 31 grudnia 2020 r.,
2. Decyzji administracyjnych wydanych przez Prezydenta Miasta Koszalina o odłowie lub odłowie z uśmierceniem dzików w okresie od dnia 1 czerwca 2019 r. do dnia 31 grudnia 2020 r.,
3. Rejestru zwierząt gatunków egzotycznych zaewidencjonowanych w Koszalinie okresie od dnia 1 czerwca 2019 r. do dnia 31 grudnia 2020 r.
4. Sprawozdań organizacji i firm zajmujących się odławianiem zwierząt dzikich od 2019 r. wraz z informacją o efektach działań,
5. Wydatków budżetowych miasta związanych z finansowaniem umów od 2019 r.,
6. Wykazów zgłoszonych interwencji w stosunku do dzikich zwierząt (wpływających do Urzędu Miejskiego i jednostek Urzędowi podległych),
7. Wykazu podjętych interwencji przez podmioty realizujące w/w zadanie i końcowy efekt (tzn. gdzie zwierzęta były przetrzymywane?, gdzie trafiły?, ile przeprowadzono eutanazji?, ile padło?).

11 czerwca Zespół otrzymał od p. Janusza Śnieżka wstępne dokumenty związane z przedmiotem kontroli, a 12 lipca przekazano Zespołowi kolejny obszerny materiał m.in. szczegółowo opisujący warunki działalności podmiotów gospodarczych zajmujących się ochroną i odłowem zwierząt, metodykę odłowu / przechowywania zwierząt, prawnych aspektów związanych z ochroną zwierząt oraz: wykazy umów zawartych przez gminę miasto Koszalin z podmiotami wykonującymi interwencje do zwierząt wolno żyjących (od 1.06.2019 do 31.12.2020 r.), wykaz decyzji administracyjnych Prezydenta o odłowie lub odłowie z uśmiercenia dzików w okresie od 1.06.2019 do 31.12.2020 r., koszty odłowu dzików wynikające z podpisanych umów, pozostałe koszty związane z realizacją usług lub zakupów dot. wypłaszania i odstraszenia dzików z miejsc niepożądanych miesięczne zestawienie wydatków interwencji podmiotów zajmujących się ochroną i odławianiem zwierząt, informację o ilości zebranych padłych zwierzętach dzikich z terenów zarządzanych przez Prezydenta oraz terenów zarządzanych przez ZDiT w Koszalinie, jak i wykaz zwierząt gatunków egzotycznych zarejestrowanych w Koszalinie.

Kolejne spotkanie Zespołu odbyło się 22 lipca. Na tym spotkaniu analizowaliśmy m.in. faktury i umowy podpisane przez Gminę z podmiotami zajmującymi się odłowem zwierząt dzikich. Zespół otrzymał dokumenty do wglądu – poprosiliśmy o kopię, dostaliśmy ją na początku obecnego tygodnia (wrzesień) ze względu na długi proces administracyjny. Na spotkaniu Zespół zwrócił się do p. Śnieżka o to, by poprosił Fundację „Larus” (z którą Gmina Miasto Koszalin miała podpisaną umowę polegającą na całodobowym odławianiu na terenie Koszalina zabłąkanych zwierząt wolno żyjących) o wyjaśnienia związane z przeprowadzeniem eutanazji na niektórych zwierzętach, co do których istniało podejrzenie, że zabiegowi nie musiały być poddane. 26 lipca pismo do Fundacji wystosował Prezydent Andrzej Kierzek, a 5 sierpnia otrzymaliśmy odpowiedź z Fundacji, że zarówno Komisja Rewizyjna, jak i Prezydent Miasta nie są podmiotami uprawnionymi do wglądu do dokumentacji medycznej.

15 września Zespół otrzymał wydrukowany komplet dokumentów do zapoznania się i przygotowania na jego bazie ostatecznego protokołu. Podczas swojej pracy, zespół kontrolny zapoznał się ze szczegółowymi dokumentami dot. zakresu kontroli, tj. notami księgowymi,

sprawozdaniami z interwencji dot. odłowu zwierząt i rejestrem przyjmowanych zgłoszeń z terenu miasta Koszalina, fakturami i umowami między Gminą Miasto Koszalin a podmiotami zajmującymi się odłowem zwierząt.

Zlecane przez Gminę Miasto Koszalin w okresie od dnia 1 czerwca 2019 r. do dnia 31 grudnia 2020 r. usługi odławiania rannych lub zabłąkanych zwierząt dzikich z terenu Koszalina realizowano przy współpracy z następującymi podmiotami gospodarczymi lub fundacjami zajmującymi się statutową ochroną zwierząt:

- **TOMEX** Firma Usługowo Handlowa - Tomasz Nowak ul. Miła 33, Koszalin,
- Fundacja **DZIKI AZYL** - Centrum pomocy dla Jeży i dzikich zwierząt ul. Szafranka 10/31, Słupsk,
- Fundacja dla dzikich zwierząt **LARUS** ul. Wieniawskiego 15/6, Koszalin,
- Ryszard Czeraszewicz **LUPAR** ul. Michałowskiego 2c, Szczecin,
- FHU JKD **Transbus** Jarosław Kułaga ul. Kilińszczaków 14a, Koszalin.

Każdy z wymienionych podmiotów, w ramach udzielonych kompetencji posiada stosowne upoważnienia lub zezwolenia od *Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (GDOŚ)*, *Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (RDOŚ)* lub *Powiatowego Inspektoratu Weterynarii (PIW)*. W przypadku GDOŚ wymagane jest uzyskanie zgody na utworzenie i prowadzenie ośrodka rehabilitacji zwierząt, w przypadku RDOŚ uzyskanie upoważnienia do chwytania na terenach zabudowanych zabłąkanych zwierząt i przemieszczania ich do miejsc regularnego przebywania, a w przypadku PIW zezwolenia na transport zwierząt dzikich.

W omawianym okresie Prezydent Miasta Koszalina zawarł siedem umów i cztery zlecenia, na łączną kwotę: 197.934,21 zł.

Zgodnie z regulacjami ustawowymi zwierzęta wolno żyjące „dzikie” na podstawie art. 21 ustawy o ochronie zwierząt stanowią tzw. dobro ogólnonarodowe, a na podstawie art. 2 ustawy prawo łowieckie zwierzęta łowne żyjące w stanie wolnym, jako dobro ogólnonarodowe, stanowią własność Skarbu Państwa.

W żadnej ustawie dokładnie nie uregulowano sposobu postępowania ze zwierzętami dzikimi i jednoznacznie nie wskazano organu, odpowiedzialnego za udzielanie pomocy zwierzętom dzikim. Z obowiązujących przepisów nie wynika też obowiązek gminy do podejmowania interwencji wobec zwierząt dzikich, jako jej zadania własnego. O tym, że zapewnienie takiej opieki nie należy do zadań gminy potwierdzają również sądy rozpatrujące spory pomiędzy gminami, a właścicielem zwierząt dzikich tj. Skarbem Państwa. Potwierdzeniem, że zadania z zakresu postępowania ze zwierzętami wolno żyjącymi nie należą do zadań powiatu, a są zadaniami z zakresu administracji rządowej, jest orzecznictwo sądowe (w tym: wyrok NSA z dnia 15 czerwca 2016. Sygn. II GSK 2198/14).

Stąd też wynika współdziałanie miasta z Wojewodą Zachodniopomorskim w Szczecinie w zakresie udzielanych dotacji finansowych na odłów dzików lub odłów wraz z uśmierceniem dzików w mieście. Podmiotami uprawnionymi do wykonywania interwencji do zwierząt dzikich są: organizacje i fundacje broniące praw zwierząt, ośrodki rehabilitacji zwierząt, przychodnie i lecznice dla zwierząt, gabinety weterynaryjne, Polski Związek Łowiecki do zwierzyny łownej oraz dodatkowo funkcjonariusze Policji lub Straży Miejskiej w zakresie bezpieczeństwa dróg publicznych. W ramach posiadanych środków budżetowych Prezydent Miasta Koszalina, udziela wsparcia organizacjom pro-zwierzęcym, chętnym do wykonywania akcji ratunkowych do zwierząt dzikich. W celu realizacji przedsięwzięć związanych z dzikimi zwierzętami Wydział Środowiska

wpracował na bazie doświadczeń „sposób postępowania na wypadek zgłoszenia mieszkańców o nagłych zdarzeniach drogowych z udziałem zwierząt gatunków chronionych (dzikich)”.

Organami publicznymi współpracującymi z miastem w zakresie odławiania zwierząt dzikich są:

- Wojewoda Zachodniopomorski w Szczecinie, Wały Chrobrego 4,
- Powiatowy Lekarz Weterynarii w Koszalinie, ul. Połczyńska 68,
- Polski Związek Łowiecki, Zarząd Okręgowy w Koszalinie ul. Krucza 12.

W Gminie Miasto Koszalin metodyka działania jest następująca:

1. Po uzyskaniu zgłoszenia od mieszkańca Koszalina o zdarzeniu drogowym z udziałem zwierzęcia dzikiego lub w przypadku gdy zwierzę zabłąkało się na terenie miasta lub wykazuje objawy choroby, w celu zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego na drodze wzywa się, Straż Miejską lub Policję w Koszalinie.
2. W celu potwierdzenia zgłoszenia służby dyżurny delegują na miejsce zdarzenia funkcjonariusza SM lub Policji, który na podstawie naocznych obserwacji ocenia bezpośrednio sytuację na miejscu.
3. Funkcjonariusz znajdujący się na miejscu zdarzenia powiadamia własną służbę dyżurną o konieczności wezwania uprawnionego podmiotu do:
 - a) wykonania interwencji w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa na drodze publicznej innym użytkownikom drogi (ponieważ został naruszony porządek publiczny) oraz
 - b) wykonania akcji ratunkowej w celu udzielenia pomocy weterynaryjnej zwierzęciu rannemu. W telefonicznym powiadomieniu funkcjonariusz Policji lub Straży Miejskiej w Koszalinie opisuje wygląd zwierzęcia i jego zachowanie.
4. Po otrzymanym zgłoszeniu od służb dyżurnych i przybyciu na miejsce zdarzenia uprawniony podmiot realizujący usługę interwencji do zwierząt (w 2019 r. Fundacja „Dziki Azyl” ze Słupska, w 2020 fundacja „Larus” z Koszalina) dokonuje wstępnych oględzin ciała zwierzęcia. Fundacja ocenia, czy na miejsce zdarzenia należy wezwać lekarza, czy też ranne zwierzę może od razu zostać przetransportowane do Lecznicy weterynaryjnej.
5. Decyzję o dalszych losach zwierzęcia zawsze podejmuje lekarz weterynarii, z którym uprawniony podmiot współpracuje.
6. Fundacja „Dziki Azyl” współdziała z Przychodnią weterynaryjną ALVET Spółka Cywilna ul. Piłsudskiego 19 w Słupsku, a Fundacja Larus z Przychodnią weterynaryjną dla zwierząt Lek. wet Robert Sienkowski przy ul. Górskiego 10 w Koszalinie.
7. W przypadku obiecujących rokowań zdrowotnych lekarz weterynarii aplikuje zwierzęciu odpowiednie środki farmaceutyczne (przeciwbólowe, znieczulające, usypiające itp.) i w razie potrzeby podejmuje się leczenia.
8. Jeśli istnieje potrzeba zwierzę trafia do ośrodka rehabilitacji zwierząt na zlecenie Fundacji. Zwierzęta przebywają w ośrodku do czasu ich wyleczenia. Miasto pokrywa częściowe koszty leczenia zwierząt. Po wyleczeniu Fundacja przewozi zwierzęta z powrotem do środowiska przyrodniczego w miejscach ich naturalnego bytowania. Nieliczne przypadki zwierząt, które nie poradziłyby sobie na wolności pozostają w ośrodku dożywotnio.
9. Czas reakcji i dojazdu na miejsce zdarzenia przez pracownika Fundacji „Dziki Azyl” wynosił do 2,5 godz., a Fundacji „LARUS” do 1,0 godz.
10. W przypadku zwierząt o dużej masie ciała funkcjonariusze Straży Miejskiej w Koszalinie w ramach możliwości asystują przy rannym lub chorym zwierzęciu zapewniając porządek i bezpieczeństwo na drodze publicznej do czasu przyjazdu na miejsce lekarza weterynarii.
11. W przypadku agresywnego zwierzęcia rannego, na miejsce zdarzenia wzywany jest myśliwy Polskiego Związku Łowieckiego, który zgodnie ze swoimi uprawnieniami, może również podjąć decyzję o ewentualnych losach zwierzęcia, a w sytuacji nierokującej poprawy zdrowia

- zwierzęcia, także o uśmierceniu rannej zwierzyny w sposób humanitarny oszczędzający jej niepotrzebnych cierpień.
12. Zgłoszenia dokonują pracownicy Wydziału Środowiska wyłączne w drodze indywidualnego zlecenia organu. Podmiotem realizującym zlecenie jest Lek. wet. i jednocześnie myśliwy PZŁ pan Hubert Nawrocki.
 13. W przypadku konieczności uprzątnięcia zwłok zwierzęcia na miejsce zdarzenia wzywane jest PGK spółka z o. o. w Koszalinie. Martwa zwierzyna trafia do zbiornicy zwłok na terenie Spółki PGK przy ul. Gnieźnieńskiej 6 w Koszalinie, a następnie jest przetransportowana do firmy „Struga” w Karlinie zajmującą się utylizacją zwłok zwierzęcych.

Celem podejmowanych przez organ działań jest zachowanie dziedzictwa przyrodniczego w nienaruszonym kształcie. Pracownicy Wydziału Środowiska objaśniając tematykę związaną z interwencjami do zwierząt dzikich w mieście, postrzegają ją nie tylko w kontekście ochrony gatunkowej zwierząt, lecz także z uwzględnieniem możliwości finansowych miasta. Udzielając wyjaśnień wskazują, że najlepszym sposobem zachowania wartości przyrodniczych świata zwierząt w miejskim ekosystemie, jest tzw. ochrona zachowawcza. Zakłada ona koegzystencję organizmów żywych w mieście przy minimalnej ingerencji człowieka. Nieodzownym tego elementem jest zachowanie ochrony wyróżnionych obszarów w mieście i stanowisk zwierząt objętych ochroną gatunkową. W Koszalinie jest kilkanaście takich obszarów. Są one określone w planach zagospodarowania przestrzennego miasta, a model ten funkcjonuje od dawna.

Jednym z jego ogniw jest m.in. wspieranie działań organizacji broniących praw zwierząt i innych podmiotów w formie finansowania zadań związanych z ochroną zwierząt dzikich na terenach zurbanizowanych Koszalina. Odbywa się to w wymiarze ograniczonym i zawężonym do zwierząt wolno żyjących podlegających ochronie gatunkowej. Co roku na ten cel przeznaczają się odpowiednie środki finansowe. Zgodnie z informacjami zawartymi na stronie państwowego monitoringu środowiska w województwie Zachodniopomorskim odnotowuje się umiarkowany trend spadkowy popularnego chronionego gatunku - bociana białego. W obszarze osiedla Jamno wyróżnione są obszary chronione, na którym występują stanowiska tego brodzącego ptaka. Stąd w 2019 r. Fundacja „Larus” z Koszalina, z którą miasto obecnie ma zawartą umowę, była inicjatorem założenia na terenie regionalnego zakładu odzysku odpadów w Sianowie, zarządzanym przez PGK Spółka z o. o. w Koszalinie, specjalistycznych zabezpieczeń na słupach energetycznych średniego napięcia, chroniących bociany przed porażeniem prądem. Dzięki temu, od tego momentu żerujące tam dziesiątkami bociany przestały ginąć masowo. Pracownicy Referatu Ochrony Środowiska podejmujący decyzję o wykonaniu akcji ratunkowych do zwierząt, w dużej mierze oceniają użyteczność danego gatunku dla systemu, w którym on funkcjonuje, w tym m.in. możliwości przystosowawczych gatunku do przetrwania w miejskim ekosystemie.

W tej mierze opierają się m.in. na wiedzy pracowników Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie. I tak np. dzięki dużej dominacji w środowisku gołębia miejskiego, czy też pospolitości i gęstości występowania w zbiorowisku miejskim mewy – miasto nie zleca czynnych zabiegów ochronnych do tych gatunków lub realizuje przedsięwzięcie w ograniczonym wymiarze. W Koszalinie jak i pobliskich miastach wybrzeża Bałtyku, nie odnotowuje się przy tym spadku liczebności do poziomu stwarzającego zagrożenie dla trwania tych dwóch gatunków.

Wyjaśniając tematykę dzikich zwierząt w mieście, pracownicy Wydziału Środowiska poinformowali, że Gmina Miasto Koszalin tworzy sprzyjające warunki do współpracy. Uzasadniali, że w ochronie przyrody nie chodzi o to, aby ratować wszystkie pojedyncze jednostki, lecz o to, aby ratować całe populacje gatunków chronionych i spokój funkcjonowania w ich naturalnym środowisku. Natomiast udzielaniem pomocy weterynaryjnej zwierzętom rannym lub osłabionym może się zająć każda organizacja broniąca praw zwierząt, stowarzyszenie, fundacja, która zechce udzielić pomocy zwierzęciu dzikiemu. Zgodnie z art. 9 ustawy prawo łowieckie Starosta

(Prezydent Miasta) może wyrazić zgodę, na okres do 6 miesięcy, na przetrzymywanie zwierzyny dzikiej, osobie, która weszła w jej posiadanie w wyniku osierocenia, wypadku lub innego uszkodzenia ciała zwierzyny, mając na uwadze potrzebę podjęcia koniecznej opieki i leczenia (...). W okresie objętym kontrolą nie odnotowano wniosków w tym zakresie. Udzielanie pomocy weterynaryjnej zwierzętom dzikim może się również odbywać na zasadzie odstępstwa od zakazu określonego w art. 52 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2020 poz. 55 ze zm.). Z przepisu tego mogą korzystać również dorosłe osoby fizyczne. Zadania rozwiązywania problemów związanych z pojawianiem się i bytowaniem zwierząt dzikich na terenie zurbanizowanym miasta, pracownicy Referatu Środowiska i funkcjonariusze Straży Miejskiej w Koszalinie wykonują w sposób prawidłowy.

Wybór wykonawców do realizacji przedmiotowego zadania w latach 2019-2020 dokonywany był w oparciu o wewnętrzne regulacje Urzędu Miejskiego w Koszalinie z zakresu zamówień publicznych zgodnie z *Zarządzeniem wewnętrznym nr 73/14 Prezydenta Miasta Koszalina z dnia 18.04. 2014 r. w sprawie zasad udzielania zamówień na roboty budowlane, usługi i dostawy w Urzędzie Miejskim w Koszalinie, których wartość nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 30.000 euro.*

Urząd Miejski w Koszalinie dysponuje również informacjami o liczbie zgłoszeń od mieszkańców Koszalina o występujących zdarzeniach z udziałem zwierząt dzikich. W czasie objętym kontrolą prowadzone były dwa rejestry: pierwszy w formie papierowej w tzw. *książce zgłoszeń* oraz drugi w systemie elektronicznym o nazwie „e-mandat”. Uzyskane dane liczbowe pochodzą z tych źródeł. Zarząd Dróg i Transportu w Koszalinie nie prowadzi rejestru zgłoszeń. W wykazach interwencji prowadzonych przez Straż Miejską w Koszalinie odnotowano łącznie 566 zgłoszeń dot. zwierząt wolno żyjących.

Zgłoszenia były odnotowane w trzech kategoriach:

1. interwencje do żywych zwierząt – 141,
2. interwencje do rannych/chorych zwierząt – 132,
3. interwencje do martwych zwierząt - 293.

Zestawienie powyższe w dużej mierze odnosi się do incydentów wtargnięcia dzików na tereny zurbanizowane miasta. Ilość odnotowanych zgłoszeń w skali miesiąca była następująca:

W 2019 r. w czerwcu-38, w lipcu-52, w sierpniu-31, we wrześniu-21, w październiku-17, w listopadzie-27, w grudniu-11.

W 2020 r. w styczniu-21, w lutym-18, w marcu-19, w kwietniu-34, w maju-41, w czerwcu-38, w lipcu-48, w sierpniu-39, we wrześniu-33, w październiku-30, w listopadzie-23, w grudniu-25.

Przeprowadzany w Koszalinie w 2019 r. odłów dzików i w 2020 r. odłów z uśmierceniem dzików, jest jedyną metodą eliminowania problemu z dzikami, zapewniającą bezpieczeństwo mieszkańców miasta. W związku z otrzymywanymi zgłoszeniami od mieszkańców Koszalina, w sprawie występowania zagrożenia bezpieczeństwa oraz niszczenia mienia przez dziki, Prezydent Miasta Koszalina, każdorazowo przed wydaniem decyzji administracyjnej, występuje do Polskiego Związku Łowieckiego o wyrażenie stanowiska w sprawie ilości dzików przeznaczonych do odłowu lub redukcji. Jest to zgodne z art. 45 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (Dz. U. z 2020 r., poz. 1683). W związku z występującym w Polsce zagrożeniem chorobą zakaźną ASF przemieszczanie i wysyłanie dzików z obszaru ochronnego, obszaru objętego ograniczeniami i obszaru zagrożenia poza te obszary (...) jest zakazane. Nadzór i kontrolę na przestrzeganiu zasad z tym związanych sprawuje Powiatowy Lekarz Weterynarii w Koszalinie. W celu doraźnego odstraszenia dzików z miejsc zamieszkałych, miasto finansuje i bezpłatnie wydaje mieszkańcom

Koszalin preparaty do odstraszenia zwierzyny. Dystrybucją środków wyplaszających dziki z miejsc niepożądanych na terenie miasta zajmuje się Straż Miejska w Koszalinie przy ul. Mariańskiej 9.

PODSUMOWANIE

Zespół kontrolny nie wnosi żadnych uwag związanych z dokumentacją prowadzoną przez Wydział Środowiska Urzędu Miejskiego w Koszalinie. Sposób sporządzania rejestrów na bazie podpisanych umów jest przejrzysty i czytelny, pozwala również na łatwe podsumowanie pracy wykonanej przy odłowieniu zwierząt dzikich. Zespół kontrolny w swojej pracy przedstawia jednak następujące wątpliwości dotyczące organizacji pracy Zleceniobiorców:

1. Pierwszą wątpliwość zespołu kontrolnego wzbudza wysoki współczynnik zwierząt poddanych eutanazji przez Fundację „Larus”, z którą Gmina Miasto Koszalin miała w 2020 r. podpisaną umowę na odławianie zwierząt dzikich. W tym przypadku, Zespół przedstawi wątpliwość na liczbach:
 - a) W 2019 r. Gmina Miasto Koszalin miała podpisaną umowę na odławianie zwierząt dzikich z Fundacją „Dziki Azyl”. Od dnia 08.06.2019 r. do 29.05.2020 r. w rejestrze ze strony Fundacji zanotowano tylko 1 przypadek eutanazji zwierzęcia, do którego została wykonana interwencja. Na 153 interwencje w tym okresie, 35 z nich zostało podjęte na bazie porozumienia przez Fundację Larus, 2 interwencje zostały zakończone wypuszczeniem zwierzęcia do środowiska naturalnego, a 115 zostało przewiezionych do specjalistycznego Ośrodka Rehabilitacji Dzikich Zwierząt w Kobylnicy, który jest zarządzany przez Fundację „Dziki Azyl”;
 - b) W 2020 roku, 22 lipca została podpisana nowa umowa, w której odłowem zwierząt dzikich zajęła się inna organizacja – Fundacja Larus. W okresie od 3 lipca 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. (data graniczna prowadzenia przez Zespół kontroli) w prowadzonym przez Fundację rejestrze, na 34 interwencje aż 8 z nich zostało zakończonych eutanazją. W 2 przypadkach Fundacja uzasadniła eutanazję tym, iż ten konkretny gatunek zwierzęcia (jenot) jest „gatunkiem inwazyjnym”. Poprzednia Fundacja („Dziki Azyl”), z którą miasto miało podpisaną umowę stoi jednak na stanowisku, iż cyt. „Nie powinno się wprowadzać do środowiska naturalnego gatunków obcych, ale u nas nie ma słowa eutanazja, jeśli jesteśmy w stanie pomóc, a zwierzę może normalnie funkcjonować w niewoli. Zdajemy sobie sprawę z tego, że to są szkodniki, ale są to również istoty żywe. Jenot azjatycki jest gatunkiem obcym, robi ogromne spustoszenie wśród rodzimych gatunków ptaków, dlatego też oba osobniki zostaną pod naszą opieką do końca swoich dni.” W ramach pozostałych 26 interwencji, 16 zakończyło się wypuszczeniem zwierząt do naturalnego środowiska, 1 zakończyła się brakiem możliwości odłowu, 1 została określona jako „w trakcie leczenia”, a w przypadku 8 nastąpił zgon w ramach podjętej interwencji lub w trakcie leczenia. Tym samym, na 34 interwencje w tym okresie, ostatecznie 16 z nich zakończyło się śmiercią zwierzęcia, dodatkowo w żadnym przypadku nie zostało wykazane, by odłowione zwierzę zostało przekazane do ośrodka rehabilitacji.
2. Kolejną wątpliwość Zespołu Kontrolnego wzbudza brak wykazania przez Fundację Larus przewiezienia w jakiegokolwiek zwierzęcia do ośrodka rehabilitacji zwierząt w okresie od 3 lipca 2020 r. do 31 grudnia 2020 r – w przeciwieństwie do Fundacji „Dziki Azyl”, która takich działań podjęła od dnia 08.06.2019 r. do 29.05.2020 r. takich interwencji 115. Zespół kontrolny jest zdania, że gdy tylko jest taka możliwość, zwierzęta powinny być ratowane i leczone, zwłaszcza że umowa z Gminą Miasto Koszalin przewiduje, że za pierwsze 2 dni

pobytu w lecznicy weterynaryjnej lub ośrodka rehabilitacji koszty udzielonej pomocy weterynaryjnej pokrywa Zleceniodawca (Miasto Koszalin).

3. W przypadku odłowu dzików wątpliwość Zespołu Kontrolnego wzbudziły doniesienia o niewłaściwym transporcie dzików uśmierconych podczas podejmowania interwencji. Zespół tym samym wnosi o określenie warunków przewożenia martwych / uśpionych dzików przez tereny miasta w sposób niezagrażający np. rozprzestrzenianiu się ASF, z zachowaniem maksymalnych środków bezpieczeństwa sanitarnego;
4. W 2019 roku możliwy był odłów dzików za pomocą uśpienia i wywiezienia poza tereny zurbanizowane miasta. Od 2020 roku przepisy w Polsce zostały zmienione ze względu na rozprzestrzenianie się wirusa ASF – odłów dzików ma kończyć się uśmierceniem polegającym na zadaniu zwierzętom minimum cierpienia fizycznego i psychicznego;

WNIOSKI:

1. Gmina Miasto Koszalin przed podpisaniem umowy polegającej na zleceniu całodobowego odławiania na terenie Koszalina zabłąkanych zwierząt wolno żyjących i przemieszczania ich do miejsc regularnego przebywania oraz polegającej na całodobowym odławianiu na terenie Koszalina zwierząt wolno żyjących rannych uległych wypadkom komunikacyjnym lub osłabionych w celu udzielenia im pomocy weterynaryjnej i w razie konieczności przemieszczanie ich do ośrodka rehabilitacji zwierząt powinna wymagać od zleceniobiorcy, by okazał umowę lub porozumienie z lekarzem weterynarii i ośrodkiem rehabilitacji zwierząt; okazanie takiego porozumienia powinno być jednym z podstawowych warunków podpisania przez Gminę Miasto Koszalin umowy na wykonywanie przez Zleceniobiorcę w/w zadań. Zleceniobiorca przy podpisywaniu umowy powinien również wykazać, że ma warunki lokalowe do tego, by przetrzymywać odłowione zwierzęta, gdy zajdzie ku temu taka potrzeba.
2. Od Zleceniobiorców należy wymagać w rejestrze bardziej szczegółowego uzasadnienia, dlaczego zdecydowano się na przeprowadzenie zabiegu eutanazji zamiast np. przewiezienie okazów do ośrodka rehabilitacji lub podjęcia leczenia zwierzęcia;
3. W związku ze zmianą przepisów dot. obowiązku uśmiercania dzików, Gmina Miasto Koszalin w ramach podpisanej umowy powinna określić szczegółowe warunki przewożenia dzików uśpionych / martwych w wyniku interwencji w taki sposób, by były zapewnione maksymalne środki sanitarne i bezpieczeństwa, wraz ze zminimalizowaniem ryzyka rozprzestrzeniania się wirusa ASF;
4. Zespół wnosi o przeznaczenie w przyszłości większych środków budżetowych na odławianie zwierząt dzikich na terenie Miasta Koszalina (w szczególności na odłów dzików) ze względu na to, iż obecna wysokość nie gwarantuje wykonywania takich działań przez cały rok;
5. Zespół Kontrolny postuluje przeprowadzenie akcji informacyjnej wśród mieszkańców i dot. postępowania w ramach podjęcia interwencji wobec zwierząt ze względu na brak wiedzy obywateli Koszalina jak w takim przypadku należy postępować; wskazane byłoby również przeprowadzenie szkolenia wśród pracowników Straży Miejskiej w zakresie procedury informowania o odłowieniu zwierząt dzikich na terenie Koszalina;

6. Zespół Kontrolny wnosi o zakup broni Palmera do usypiania zwierząt i przekazania jej na stan Straży Miejskiej w Koszalinie do możliwego wykorzystania przy współpracy z lekarzem weterynarii podczas podejmowanych interwencji; w Koszalinie nikt taką bronią nie dysponuje i w przypadku potrzeby jej użycia, jest ona przywożona z sąsiednich gmin;
7. Zespół Kontrolny postuluje do prezydenta Miasta o wydzielenie w ramach Straży Miejskiej specjalnej komórki (tzw. *Animal Patrol Straży Miejskiej*) zajmującej się przy współpracy z lekarzem weterynarii pomocą rannym zwierzętom dzikim i domowym; takie rozwiązanie funkcjonuje z powodzeniem w wielu miastach w Polsce i z każdym rokiem przybiera wśród gmin na popularności i warto, by takie rozwiązanie zostało wdrożone również w Gminie Miasto Koszalin.
8. Zespół Kontrolny nie stwierdził nieprawidłowości w zakresie gospodarności i celowości wydatkowania środków finansowych przez Wydział Środowiska i Referat Ochrony Środowiska w ramach prowadzenia przedmiotowej kontroli.

Przewodniczący zespołu kontrolnego

Błażej Papiernik

Załączniki:

Tabela 1. Wykaz umów zawartych przez Gminę Miasto Koszalin z podmiotami wykonującymi interwencje do zwierząt wolno żyjących tzw. „dzikich” w okresie od dnia 1 czerwca 2019 r. do dnia 31 grudnia 2020 r.

Tabela 2. Wykaz decyzji administracyjnych Prezydenta Miasta Koszalin o odłowieniu lub odłowieniu z uśmierceniem dzików w okresie od dnia 1 czerwca 2019 r. do dnia 31 grudnia 2020 r.

Tabela 3. Koszty odłowu dzików wynikające z podpisanych umów w okresie od dnia 1 czerwca 2019 r. do dnia 31 grudnia 2020r.

Tabela 4. Pozostałe koszty związane z realizacją usług lub zakupów dot. wypłaszania i odstraszenia dzików z miejsc niepożądanych

Tabela 5. Miesięczne zestawienie wydatków za okres od 1.06.2019 r. do 31.12.2020 r.

Tabela 6. Informacja o ilości zebranych padłych zwierzętach dzikich z terenów zarządzanych przez Prezydenta Miasta Koszalin oraz terenów zarządzanych przez Zarząd Dróg i Transportu w Koszalinie w okresie od dnia 1 czerwca 2019 r do dnia 31 grudnia 2020 r.

Tabela 1. Wykaz umów zawartych przez Gminę Miasto Koszalin z podmiotami wykonującymi interwencje do zwierząt wolno żyjących tzw. „dzikich” w okresie od dnia 1 czerwca 2019 r. do dnia 31 grudnia 2020 r.

Lp.	Nr i data umowy	Podmiot wykonujący interwencje do zwierząt tzw. „dzikich”	Zakres przedmiotu umowy	Koszt umowy w PLN
1	Nr 6/WS/2019 z dnia 7.02.2019 r.	TOMEX Firma Usługowo Handlowa - Tomasz Nowak ul. Miła 33, Koszalin	Zbieranie padłych zwierząt w wyniku zdarzeń losowych poza pasem drogowym, z terenów miejskich będących w zarządzaniu Prezydenta Miasta Koszalina	5.752,95
2	Nr 10/WS/2019 z dnia 7.06.2019 r.	Fundacja Dzikie Azyl - Centrum pomocy dla Jeży i dzikich zwierząt ul. Szafranka 10/31, Słupsk	Całodobowe odławianie na terenie Koszalina zabłąkanych zwierząt wolno żyjących i przemieszczanie ich do miejsc regularnego przebywania	83.000,00
3	Nr 8/WS/2020 z dnia 22.07.2020 r.	Fundacja dla dzikich zwierząt LARUS ul. Wieniawskiego 15/6, Koszalin	Całodobowe odławianie na terenie Koszalina zabłąkanych zwierząt wolno żyjących i przemieszczanie ich do miejsc regularnego przebywania	27.800,00

Tabela 2. Wykaz decyzji administracyjnych Prezydenta Miasta Koszalina o odłowie lub odłowie z uśmierceniem dzików w okresie od dnia 1 czerwca 2019 r. do dnia 31 grudnia 2020 r.

Lp.	Data wydania decyzji	Nr decyzji administracyjnej	Ilość osobników odłowionych lub odłowionych i uśmierconych w ramach wydanych decyzji
1	26 czerwca 2019 r.	WS-II-5.6151.12.2019.MK	40 osobników odłowionych i przemieszczonych w inne miejsce na terenie gminy
2	18 marca 2020 r.	WS-II-5.6151.1.2020.MK	18 osobników odłowionych i uśmierconych
3	18 czerwca 2020 r.	WS-II-5.6151.8.2020.MK	40 osobników odłowionych i uśmierconych
4	15 września 2020 r.	WS-II-5.6151.17.2020.MK	30 osobników odłowionych i uśmierconych

Tabela 3. Koszty odłowu dzików wynikające z podpisanych umów w okresie od dnia 1 czerwca 2019 r. do dnia 31 grudnia 2020 r.

Lp.	Data i nr zawartej umowy	Nazwa podmiotu realizującego zleconą usługę/zakres działania	Koszt realizacji umowy
1	Nr 15/WS/2019 z dnia 11.07.2019 r. oraz aneks do umowy z dnia 17.10.2019 r	<p>Ryszard Czeraszkiwicz</p> <p>Lupar ul. Michałowskiego 2c, Szczecin</p> <p>Odłów redukcyjny dzików bez względu na płeć i wiek oraz przetransportowanie ich na tereny niezurbanizowane w granicach administracyjnych Koszalina.</p>	21.223,66
2	Nr 2/WS/2020 z dnia 30.03.2020 r.	<p>TOMEX Firma Usługowo Handlowa - Tomasz Nowak</p> <p>ul. Miła 33, Koszalin</p> <p>Odłów wraz z uśmierceniem dzików bytujących w granicach administracyjnych Koszalina</p>	11.275,20
3	Nr 6/WS/2020 z dnia 24.06.2020 r.	<p>FHU JKD Transbus Jarosław Kułaga ul. Kilińszczaków 14a, Koszalin</p> <p>Odłów wraz z uśmierceniem dzików bytujących w granicach administracyjnych Koszalina</p>	25.509,60
4	Nr 10/WS/2020 z dnia 21.09.2020	<p>FHU JKD Transbus, Jarosław Kułaga ul. Kilińszczaków 14a, Koszalin</p> <p>Odłów wraz z uśmierceniem dzików bytujących w granicach administracyjnych Koszalina</p>	20.152,80

Tabela 4. Pozostałe koszty związane z realizacją usług lub zakupów dot. wypłaszania i odstraszenia dzików z miejsc niepożądanych

Lp.	Rodzaj dokumentu potwierdzającego zakup, usługę lub inną transakcję	Treść zleconych usług lub dokonanych zakupów	Koszt realizacji
1	Fargo ,Grzegorz Kiejnich ul. Wierzbowa 2a, Tarnowo Podgórne Faktura VAT nr FS- 77/01/2020 z dnia 29 stycznia 2020 r.	Zakup preparatu odstraszącego dziki „WILDGRANIX” w ilości: 200 szt. (tj. 400 kg)	3.220,00

Tabela 5. Miesięczne zestawienie wydatków za okres od dnia 1 czerwca 2019 r do dnia 31 grudnia 2020 r.

Lp.	Miesiąc /rok	Podmiot wykonujący interwencję	Koszt interwencji	Ilość podjętych i wykonanych interwencji do zwierząt
1	Czerwiec 2019	TOMEX Firma Usługowo Handlowa - Tomasz Nowak ul. Miła 33 Koszalin	1.242,00	5
2	Czerwiec 2019	Gabinet weterynaryjny TELVET ul. Wańkowicza, 82 Koszalin	350,00	1
3	Lipiec 2019	Fundacja Dzikie Azyl – Centrum Pomocy dla Jeży ul. Szafranka 10/31 Słupsk	19.000,00	44
4	Sierpień 2019	Fundacja Dzikie Azyl – Centrum Pomocy dla Jeży ul. Szafranka 10/31 Słupsk	27.400,00	64
5	Wrzesień 2019	Fundacja Dzikie Azyl – Centrum Pomocy dla Jeży ul. Szafranka 10/31 Słupsk	9.500,00	20
6	Październik 2019	Fundacja Dzikie Azyl – Centrum Pomocy dla Jeży ul. Szafranka 10/31 Słupsk	2.200,00	1
7	Październik 2019	Ryszard Czeraszkiwicz Lupar ul. Michałowskiego 2c, Szczecin	15.661,59	30
8	Listopad 2019	Fundacja Dzikie Azyl – Centrum Pomocy dla Jeży ul. Szafranka 10/31 Słupsk	5.600,00	7
9	Listopad 2019	Ryszard Czeraszkiwicz Lupar ul. Michałowskiego 2c, Szczecin	5.562,07	10

10	Grudzień 2019	Fundacja Dzikie Azyl – Centrum Pomocy dla Jeży ul. Szafranka 10/31 Słupsk	6.000,00	7
11	Grudzień 2019	Gabinet weterynaryjny lek. wet. Hubert Nawrocki pl. Zwycięstwa, Bobolice	1.700,00	1
12	Marzec 2020	Fundacja Dzikie Azyl – Centrum Pomocy dla Jeży ul. Szafranka 10/31 Słupsk	5.500,00	4
13	Kwiecień 2020	Fundacja Dzikie Azyl – Centrum Pomocy dla Jeży ul. Szafranka 10/31 Słupsk	3.100,00	4
14	Maj 2020	Przychodnia Weterynaryjna Lek. Wet. Krzemiński – Golkowski, Koszalin, ul. Połczyńska 68	121,88	1
15	Maj 2020	TOMEX Firma Usługowo Handlowa - Tomasz Nowak ul. Miła 33, Koszalin	11.275,20	18
16	Czerwiec 2020	Fundacja Dzikie Azyl – Centrum Pomocy dla Jeży ul. Szafranka 10/31 Słupsk	4.700,00	3
17	Sierpień 2020	Fundacja Dzikie Azyl – Centrum Pomocy dla Jeży ul. Szafranka 10/31 Słupsk	700,00	1
18	Sierpień 2020	FHU JKD Transbus, Jarosław Kułaga ul. Kilińszczaków 14a, Koszalin	11.079,72	17
19	Sierpień 2020	Fundacja dla dzikich zwierząt LARUS ul. Wieniawskiego 15/6, Koszalin	3.750,00	7
20	Wrzesień 2020	Fundacja dla dzikich zwierząt LARUS ul. Wieniawskiego 15/6, Koszalin	3.750,00	7
21	Wrzesień 2020	FHU JKD Transbus, Jarosław Kułaga ul. Kilińszczaków 14a, Koszalin	14.429,88	23
22	Październik 2020	Fundacja dla dzikich zwierząt LARUS ul. Wieniawskiego 15/6, Koszalin	3.500,00	6
23	Październik 2020	FHU JKD Transbus, Jarosław Kułaga ul. Kilińszczaków 14a, Koszalin	5.841,72	9
24	Październik 2020	FHU JKD Transbus, Jarosław Kułaga ul. Kilińszczaków 14a, Koszalin	14.311,08	21
25	Listopad 2020	Fundacja dla dzikich zwierząt LARUS ul. Wieniawskiego 15/6, Koszalin	4.200,00	8
26	Grudzień 2020	Fundacja dla dzikich zwierząt LARUS ul. Wieniawskiego 15/6, Koszalin	3.700,00	6

Tabela 6. Informacja o ilości zebranych padłych zwierzętach dzikich z terenów zarządzanych przez Prezydenta Miasta Koszalina oraz terenów zarządzanych przez Zarząd Dróg i Transportu w Koszalinie w okresie od dnia 1 czerwca 2019 r do dnia 31 grudnia 2020 r.

Lp.	Data i nr zawartej umowy	Podmiot wykonujący interwencję	Ilość uprzątniętych zwierząt martwych	Uwagi
1	165/5/2019 z dnia 29.10.2019 r.	PGK Spółka z o. o. w Koszalinie ul. Komunalna 5	73	Nie są znane szczegółowe wydatki ponieważ usługi utrzymania czystości dróg publicznych związanych z usuwaniem z ulic martwych zwierząt, skalkulowane są ryczałtowo z innymi wykonywanymi usługami i pracami porządkowymi realizowanymi przez PGK Spółka z o. o. w Koszalinie
2	72/5/2020 z dnia 14.05.2020 r.	PGK Spółka z o. o. w Koszalinie ul. Komunalna 5	220	